

Cantar canzuns romontschas en favur dil Tierz mund

Concert el KKL dils chors Ligia Grischa, Cantus Firmus Surselva ed Incantanti

DA PAUL DUFF / ANR

■ **Anflar plaids che descrivan il cant dils chors Incantanti, Cantus Firmus Surselva e Ligia Grischa, daus la dumengia vargada a Lucerna el KKL, ha segna da palpar profund els attributs ed accentuar il superlativ per il purschiu.** Quella carga fullanada da cultura romontscha han ils aspectaturs astgau udir e schar gustar e che la sala plena ha gudiu la causa ha igl applaus final frenetic demussau. La melodiosadad cul tun aschi lom dalla quarta lingua svizra ei resunau duront sur duas uras ella «sala alva» dil renomau baghetg da cultura a Lucerna.

In generus engaschament finanziar dalla Fundaziun Lamprecht-Steiger ha possibilitau che tuttas entradas dil concert san vegnir dabien alla Fundaziun Against Malaria. Grazia agl engaschament da quella vegn il diember d'infects cun mortoris entras malaria reducius a moda efficienta. Malgrad ils mieds da

cumbatter la malsogna mieran mintg'onn sur 800 000 affons sut 15 onns en consequenza dalla malsogna maligna. Il recav dil concert possibilitescha da porscher a numerusas famiglias en Ghana e Malawi reits da muschins per seproteger.

Il cant romontsch

L'anteriura cussegliera federala *Eveline Widmer-Schlumpf* ha beneventau igl auditori e moderau a moda persunala zun simpatica il concert. Ella ha schau mitschar ora bein enqual fatg familiar en connex cun cant e musica. Cun tala experientscha ein sias expectoraziuns stadas capeivlas e fundadas. Ils Romontschs ein infectai dils mals dil schar encrescher e dil desideri da viandar el lontan. Lur musica e cant relatan las encarschadetgnas e tradeschan tradiziun ed identitad ch'ei da muntada impurtonta el mund modern dad oz.

Il chor Incantanti, dirigius da *Christian Klucker*, ha per mira da guidar en mintga concert ils auditurs sin viadi tras

Christian Klucker diregia il cant romontsch communabel dils chors Ligia Grischa, Cantus Firmus Surselva ed Incantanti.

FOTOS P. DUFF

L'anteriura cussegliera federala *Eveline Widmer-Schlumpf* ha menau competentamein atras il concert.

spazi e temps. Giuvenil, ambizius ed empatic, tals attributs ein la marca dil chor. El ha cantau las tradiziunals canzuns «Lingua Materna» (Robert Cantieni), «Heimliche Verheissung» e «Taman-gur» da Benedetg Dolf. Dils contemporans *Gion Giusep Derungs*, *Gion Andrea Casanova* e *Curo Mani* ein ovras resunadas cun slontsch giuvenil. *Clau Scherrer* ei seprentaus cul chor Cantus Firmus Surselva. Tgitar il cant romontsch ei ina impurtonta finamira dil dirigent e dils cantadurs. Tuttina dat ei negin sedistanziar. Cantus Firmus sco Incantanti s'avischinan en quei intent era a culturas jastras. Canzuns franzosas dils impressiunists Jean Binet (Incantanti) e Claude Debussy (Cantus Firmus) cumprovan tala nobla tenuta. Cun ovras romontschas classicas ha il chor da Scherrer cantau «Cur chi vain la not» da Nuot Vonmoos, «La Patria» da Giusep Maissen e cun la canzun «La sera» da Duri Sialm in'ovra

dad in ulteriur cumponist da tempra tradiziunala romontscha. Il chor mischedau ha fatg honur a cumponists dad oz. Ovras da *Flavio Bundi* e *Carli Scherrer* demuossan tgei scazi da creaziuns canticas che nescha actualmeins. Il chor dalla vallada dil Rein, la Ligia Grischa, quenta oz datier da 70 umens e stat sut la direziun da *Christoph Cajöri*. En quels treis onns sut sia direziun ei la canzun romontscha tradiziunala puspei el center dil cant viril. Ovras da *Gion Giusep Derungs* (Ina flur) e da *Gion Antoni Derungs* (Il pégn) relatan igl intent. Pretensiusas ovras ein era program per ils umens, sco per exempel «Il schumberbatta» da Hans Lavater e cun tuns pli moderns «Il tschiel plein steilas» da Flavio Bundi. Cun speciala dinamica ed expressiun han els cantau da Kurt Weil «Zum Potsdam unter der Eiche». Igl autur Berchtold Brecht ha tschentau quels plaids sco segn da protest encunter la

«Wehrmacht» ell'Emprem'Uiara mundiala. «Die Moritat von Mackie Messer» dil medem cumponist ed autur ei in toc ord la «Dreigroschenoper». Communabel han ils treis chors intonau sco cant final «Clera notg» da Gion Duno Simeon. Igl auditori entusiasmau ha carmalau in supplement e retschert in salid da cumiau cun la canzun «Sut steilas» da Gion Antoni Derungs.

Il cant romontsch tracta savens la patria, la natira da nossas vals ed ils sentiments da nies pievel cun la carezia tier nies ambient harmonic e sferic. Igl interess per problems globals ei in ulteriur segn caracteristic dil muntagnard. Cantaduras, cantadurs e dirigents e medemamein il publicum present han giu plascher e fatg plascher. Cun lur contribuziun per ina buna causa e sustegn empatic per pievels ch'ei meins privilegiai che nus han tuts demussau lur nobla tenuta.

Glischs polaras a Pleif e Val S. Pieder

Il Chor mischedau Suraua seprenta

■ **(anr/abc) Dacuort ei il Chor mischedau Suraua turnaus d'in viadi a Roma. Igl ei stau il contrast tier siu program da concert cul tetel «Glischs polaras».** Nus enconuschein il tgeitschen dalla damaun ni il tgeitschen dalla sera. Igl ei las tempras che muentan nossas emozziuns e quellas dils poets. Glischs polaras denton? Il placat dil concert dil Chor mischedau Suraua muossa ina tala. Ins savess cumparegliar ella cun nies tgeitschen, igl ei denton ina glisch verd-melna, undegionta, cun in si e giu misterius. Ins pudess manegiar ch'igl ei zatgei extraterrester. Las glischadas e sclaridas ch'ins vesa ell'Europa centrala ein pli ruasseivlas. Tgi ch'ei gia staus si encunter il pol dil nord ha denton fatg stem e seschau fascinar da quei fenomen dalla natira.

Ils Norveges

Sonda proxima e dumengia da Tschuncheismas han ins caschun da tedlar in concert ch'ei dedicaus allas glischs polaras. Il dirigent dil Chor mischedau Suraua *Flavio Bundi* ha eligiù canzuns da cumponists dil nord. In dils pli enconuschents ei Edward Grieg. Il Norveges ha viviu dils 1843 tochen 1907 a Bergen, el ha cumponiu musica romantica. In enconuschent toc ei «Morgenstim-

mung» che descriva la tempra speciala d'ina damaun. «Glischs polaras» vegn gl'auditori a s'imaginar tier in auter Norveges. Knut Nystedt ei naschius 1915 ed ei morts ell'aula vegliadetgna da 99 onns avon treis onns ad Oslo. Leu

ha el viviu, dirigiu e cumponiu, el ei staus organist ed ha schaffiu bia ovras per chors ed orgla, musica classica e sacrala.

Lu interpretescha il chor in'ovra digl Islandes *Porkell Sigurbjörnsson*. Quel ei naschius 1938 ella capitala Reykjavik e

morts leu ils 2013. El ei staus cumponist e pianist, ha fundau e menau festivals, promoviu bia musicists islandes e giu renun internaziunal. Era en sias ovras contemporanas s'encorsch'ins bia dallas glischs undegiontas. Lu aunc ina

«glisch polara»: *Waldemar Ahlen*, naschius 1894 a Helgesta en Svezia e morts 1982 a Stockholm. Era el ei staus organist, scolas da musica e cumponist. Siu «Sommarpsalm» per exempel s'accorda culla musica melodiosa e migeivla dalla Romantica. Endamen vegnan tocs da Rheinberger.

Interessant contrast

Il matg vargau ei il Chor mischedau Suraua staus sin viadi a Ruma. Leu, el sid, han els era cantau, denton buc exercitau il concert nordic. Dil concert ch'ins sa guder sonda e dumengia proxima a Vella ed a Val S. Pieder ein els puspei s'occupai suenter il retuorn. Ed aunc zatgei tiel program dil concert: Sper ils cumponists dil nord vegn ins ad udir tocs dils cumponists indigens *Gion Balzer Casanova* e *Flavio Bundi*. Ins sa seperschuader che lur musica complete-scha e s'accorda senz'auter cullas glischs dil nord. Sco «special guests» al concert cooperescha il chor KontraCant la sonda sera a Vella e *Mattiu Defuns* la dumengia sera a Val S. Pieder.

Il Chor mischedau Suraua ei staus il matg a Ruma. La foto muossa cantaduras e cantadurs cul dirigent *Flavio Bundi* ella cuort dalla Guardia papala.

MAD

Il concert dil Chor mischedau Suraua ha liug sonda, ils 3-6-2017 ella baselgia da Pleif a Vella, e Tschuncheismas, 4-6-2017 ella baselgia a Val S. Pieder. Mintgamai allas 20.00.